

Minden szerdán és szombaton egy egy ív nemzeti megtiszteltetések, kinevezések, hazai s külföldi politikai tudósítások gyorsan közöltetnek lapjainkban.

Félévi ára postán borítékkal 4 pengő forint.

PEST

HAZAI S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapítá *Kultsár Estván* táblabíró, *Kiadja özvegye.*

Szerkeszti Dr. Nagy Pál, táblabíró.

(Harminczhatodik év.)

Karácsony-hava 29-kén.

Hasznos multságokba felvételnek mindennemű tudós értekezések, a népnevelési, alapítványi, művészeti, mesterségi, literaturai, és más mulatva oktatói körből.

A nemhivatalos leveleknek bérmentes küldetése kéretik.

1841.

Előfizetés a Nemzeti Ujság 1842. évi folyamára.

Nemzeti Ujságunk szerkesztése s előfizetési feltételei 1842ik évre változatlanul maradnak, és valamint eddig úgy jövőre is, józan haladással párosult irányul a politikai és egyházi érdekek kiemelését tűzünk ki: e szilárd vezérelvünkre támaszkodva, minden illy irányu, s Hasznos Multságunkba iktatandó értekezéseket hálaköszönettel fogadunk. Előfizetni lehet Pesten zöldkert-utca tulajdonosné 488. sz. alatti házában a szerkesztő- s kiadóhivatalnál, postán küldve 10 v.fr. helyben házhoz küldve 8 v.fr., borítékkal 9 v.fr. félvre. A czimek hibátlan beküldése és minélelőbbi megrendelés kéretik. Kültartományokra küldetni szokott példányok iránt a megrendelés csak a bécsi cs. kir. főpostahivatal utján eszközölthetik. Szerkesztő s kiadóhivatal által.

TARTALOM. Kinevezések, névváltoztatások, sinlők intézetének gyarapodása, Dunagőzhajózási szerencsétlenség, Varga János juhászbojtár nagylelkűsége a népnevelés iránt Szilben, Győrmezei főispán ünnepélyes beiktatása, Vasmezei úrkagyár felfedezése, verőcei költséges vendégség, hevesi hangok a borsodi nehány szóra, baes-bodrog megyei tisztikar megújítása, nyitrai törvényszéki táblabírák megválasztása, székszárdra, amerikai Cincinattiból küldött magyarlevél, nehányzó a budapesti lánchíd ügyében, parisi adatok a spanyol ügy körül.

Magyarország.

A nm. m. kir. helytartótanács Oláh József halálózása és Aichmayer József leköszönése által megürült díjas fogalmazógyakornoki helyekre Simonchics János és Oláh István díjatlan; volt fogalmazó-gyakornokokat nevezte ki.

A nm. m. kir. udv. kamra a neudorfi kir. bánya-törvényszék-helyetteségi megürültactuarius hivatalra Schultz Móríc selmeczi kerületi kir. bányatörvényszéki irnokot alkalmazá.

Fensőbb engedelemnél fogva Czieren Károly kir. helytartósági számvivőségi tiszt Ékessy-re s Günsburg Ignác-György győri polgár Kőszegváry-ra változtatták nevéket. H.

Buda, dec. 23. Kegyelmes Erdődy Erzsébet gr. özvegnő, kinek a kebelbeli sinlők intézete már egy alapítványát köszöni, ugyanazt, az alább irt kezébe lett még 200 pgő frttal nevelte. Melly nemesszivü adományát, ime kötelesség szerinti nyugtatványa mellett forrón hálálja Külkey Henrik titoknok.

A dunagőzhajózási társ igazgatósága jelentése szerint f. hó 17kén Nyerges-ujfalu környékén az „Erős“ egyik teherhajója 800 hizott sertéssel elsüllyedt A vontató gőzös mindazáltal még azon este másik teherhajójával szerencsésen Gönyőbe érkezett.

Szill, dec. 10. Somogybul. — Nem lesz felesleges megismértetni a t. közönséggel egy újabb eseményt, melly hű tanuja lehet annak: hogy a szegény néposztályban ma sem hiányoznak olly egyedek, kik az emberiségre olly igen üdvös hatású nevelést szívükön viselik; és az élet mostohaságival megbarátkozott alacsony sorsban is megszolgált évi bérékből aprónként félretett vagyont gyűjtenek, és a feletti hasznos intézkedéseikkel a nemzet e drága kincsét gyarapítják. — Illyen egyedek egyike nálunk bizonyos Varga János nevű mintegy 65 éves kath. özvegy magtalan juhászbojtár, ki súlyos nyavalyájára f. h. 4én keresztényileg bevárt kimulása előtti végrendelményeiben a helybeli tanítóintézetet vagyonának örökösévé tette; miszerint ez a kifizetendő részint oldalas vérséget illető részint ajtatos hagyományok sommáját levonva előleges számolás szerint mintegy 300 v.fr. öszvegben örökösödik. — Több más példás hagyományi közt ugyan a helybeli szegényebb sorsu iskolá-

sok számára évenként vásárlandó tanulmányi szerekre 30 pfr. alapítványt is hagyott. — Mi szép példa ez kivált korunk azon tulságos hősei számára, kik valamint más egyéb, ugy a nevelési tárgy körül is jobbadán csak rögtönzéssel társult declamatiókkal szeretnek intézkedni a nélkül, hogy sajátjokbul (a mi valóban kedvetlenséget gerjeszt) a hazának minden határra kirepült pusztá hangoknál egyebet juttatnának nemzetünk e megbecsülhetetlen kincse gyarapítására!

Győr, dec. 17. Megyénk legújabb kinevezett főispánja, mélt. Marich Dávid kamrás ur, beiktatását tartandó, f. h. 11. városunkba érkezett, 12kén reggel a megyei tisztviselőkar Bezeredy Ignác alispán vezérlete alatt, délutáni 3 óraker pedig m. Dresmiczer József udvari tanácsos, mint iskolai kir. főigazgató, a kir. akadémiai, főtanodalmi és elemiskolai tanítókkal tisztelkedtek ő mltgánál. Ezeket követék a sz. k. városi tanács, megyei clerus, Mosony és Fejér megyék, valamint Székesfejervár és Soprony városa küldöttsegei, a zirczi cisztercita- és csornai praemonstratensis-praelatusok, a tihanyi benedekrendi apát és egyebek, mindnyájan saját szónokaikkal. 13án a megyeházbéli kápolnában főt. Tóth József, kanonok s helybeli plebános által ünnepélyes isteni szolgálat mellett tartott Veni Sancte után, mltgós Seiler György, püspök és nagy-prepost szónoklata mellett fényes küldöttség hívá meg főispán ő mélt. a gyűlésbe, hol harsogó örömköltésekkel fogadták. Felolvastatván ő felségének a kinevezésre vonatkozó kegyelmes irata, az új főispán szokott esküjét letevé, miután éljenek közt A szolgabíró által 3szor fölemeltve az ünnepélyhez alkalmazott velős beszédet tartott, mellyre mltgós Sztankovics János megyei kegyes püspökünk mint ez ünnepélyre kinevezett kir. biztos vele született bájszólás és hatállyal a főispán ő mélt. érdemeit és jeles tulajdonit elősorolva válaszolt; ezt ismét nehány jeles szónoklat váltá fel. Táblabírákká neveztettek: mltgós b. Barkóczy László székesfejervári püspök; m. Deáky N. felszentelt caesareni püspök Macedoniában (született és neveitett Győrött, több évig lucaei főhg ő fensége nevelője) ki ez ünnepélyre városunkban megjelent; Cziráky gr., m. kanczel. fogalmazó; ft. Pendl és Korizmics, székesfejervári kanonok urak; nt. Bendik Ferencz, kegyes rendbeli tag és magyaróvári tanodalmi-gazgató, és egyebek számosan. Ezekután a Benedek rendiek egyházában mélt. Seiler György bosniai püspök által az egész gyülekezet és nagy sokaság előtt Te Deum énekelteték; mialatt a városi polgárkatonaság szokott tisztelgő lövéseket tön A megyei teremben főispán ő mélt. 300 személyből álló vendégkart nagyszerű lako-

mával látott el, mellynek folytában magyar üdvversezetek osztatván ki, a főispán ur először is ő felségök a király és királynő, az ország nádora és egész uralkodó házért serlegezéssel fejezé ki szerencsekívánatit; ezt kölcsönös köszöntések hosszú sorban válták fel. Este a színházban nagyszámu közönség előtt a főispán ur ohajtására Cillei Fridrik adaték. Jövő martiusra ő mélt. közgyűlést hirdetett, az alkalommal a tisztujítás napját kitűzendő.

Vasból. Szombathely, dec. 11. Közgyűlésünk f. hó 6-kán kezdődött, s két napig tartott. Volt egy tárgy, mellyre borzadva emlékezem, de közlenem kell, mert a személy-, becsület- s vagyombeli bátorlétet érdekli. Megyénk ugynevezett kemenes-aljai vidékén ugyanis már több évek óta egy hamis levélgyár létezett, mellynek veszélyes működésétől — istennek hála! — megmenekültünk. Az e tárgy vizsgálatára kiküldött választmány már a mult évnegyedes közgyűlésre beadott, de mostanra halasztott tisztí jelentése felolvastatván, az e gyárban munkálkodott egyedek ellen tisztí büntetőper rendeltetett, táblabírói hivatalaiktól felfüggesztettek, egyike pedig ügyvédi pályájának további folytatásától is eltiltatott. H.P.

Verőcze, dec. 14. Kedves Alajosom! Meglévén az iránt győződve, hogy csekély közléseimet mindenkor szivesen olvasod, ez alkalommal mivel az idő is olly komor, csak komolyakkal szolgálhatok, ugyanis: búcsunk szokás szerint ez évben is kétszer tartott t. i. András napján, s utánai vasárnap; az elsőn türehető idő volt, mert legalább nappal nem esett, minélfogva képzelheted, hogy a vaczi mesteremberek a szörnyű rosz út daczára is elég nagyszámmal jelentek meg, hát a zsidó sátoroknak vége hossza alig volt; de szegényekre a vásár nem legjobban ütött ki, mert a vendégek csak jövő vasárnapra voltak megjelenendők, így fáradságuk sem jutalmaztatott meg; a jó reménység azonban táplálta őket hogy a jövő vasárnap mindent kipótoland. — De oh csalfa remény! már előtte szombaton neki keseredett az eső, s hétfőn reggelig folyvást tartott; — gondolhatod édes Lojzím! azt a maleurt, a sok költséget megtették lakosaink, s a vendégek többnyire elmaradtak. — Valóban rosz szokássá alakult falunkon, hogy illy nap a legszegényebb is vendégséget tart, ha aztán egy hónapig megkoplalja is. — Igy vannak helysegekben a megszokott nagy költségű lakodalmok tartások is, mert habár jószágát kellessék eladni — vagy kölcsön pénzt felvenni, zene, s a végetlen lakomának meg kell lenni, ha török szakad is; — ily szegényedik aztán pórnépünk, mert adójának letisztázását mindenkor utoljára halasztja, a midőn azt rajta többnyire vég-

rehajtás útján kell megvenni. Mit mondjak még az annyira gyakorlott korezmázásról! alig hagyják el vasár-, s ünnepnapokon a déli harangszót, már csoportosan gyülekeznek előbb a férjfiak, s ha tánczene tartatik, mi ritkán szokott elmaradni — a némberek a délesti isteni szolgálat után azonnal megjelennek, mire elkezdődik a táncz, s többnyire hajnal szakasztja végét; melly alkalommal nem ritka eset a veszekedés is; így szokik aztán a fiatal-ság a fajtalan életmód, s istenkáromlások-hoz. — Felette kívánatos volna az efféle visszaélések, s kihágások korlátozását a tettes megyéknek szigorúbb figyelemre méltatni, mert ez főleg azon veszélyteljes hely, hol a serdülő fiatalság a gondtalan henye életmód, s mértéktelen pazarláshoz szokik, ez nyújt alkalmat azon nem ritkán tapasztalható káros kihágásokra, hogy a gyermekek, ha másképp nem tehetnek pénzre szert — ön szülőiket lopják meg, vagy másokat károsítanak meg; — csekély véleményem szerint nem volna céliránytalan ez utóbbi kihágások korlátozása, vasár-, s ünnepnapokon estéli 9 v. 10 órákor harangszó által a szétoszlásra jelt adni; s a ki ezentúl akár a korezmákban, akár pedig az utcán csavarogva tapasztaltatnék, jegyeztessék fel, s a kerületbeli tisztviselő ur által fenyitessék meg. — Ha ezek iránt czélszerűbb véleményid volnának kedves Alajosom, sziveskedjél azokat a-dandó alkalommal közleni. — Isten hoz-zád! A. J.

(Hevesi hangok a borsodi néhány szóra. P. H. 98 sz 824. l.) Eger, dec. 20. Rémképekben festé a borsodi szó írója Hevesmegye forradalmát. — Dobó vára újabb ostromát jósolá. — Heves nemeseit, mert Borsod B. S-dot. 1839ben Isó alispáni székébe nem ülteté, visszatorlaskép fanatismus tüzetől lángolni rajzoló s a t. adatai ezekre csapongó kedvözöni jelek, állítólag hallott jelszavak, — de ha Hevesmegye állását illy s ezekhez hasonló adatokból felismérni elégtette, csu-pán árnyéklatot hajhászna, más mint se-tét képeket nem is festhetett. — Látni itt egypár óra alatt, s hallani nem elég, ha-nem gyökeresen tudni kell, hogy a nagy-alkatú forradalom azon okokból, mellyek az író képzete irányában Hevesmegyére a borsodihoz csak közelítő mértékben sem hatottak, épen nem származhatott. — Hevesben a vallás elvei tisztválasztási elvekkel soha sem kevervék, — Hevesben hitészónoki székekből tisztválasztási irány soha sem hangzott le, s egyházi gyülekezeteknek ez tárgya nem vala. — Heves forradalma okát azon zivarhoz kell felvinni, melly sokak sze-rencsétjét örvénybe ragadva a legutóbbi tisztválasztásnál vetette ki a szaga-gatott partokra. Volt egy időszak, melly-ben a nemes érdemény a szilaj indulatú kicsapongásoknak Hevesben némán enged-ni kénytelenült, rémletessé tevék ezek az ártatlan örömekek, a mulatságok helyeit bor-zasztókká, de nevezetes ügy eljaro tekinte-tet vonva magokra, a főnök, pártolók szük-ségét érezték, ezek nemhiányzottak; de az ügy huzamossággal nehezedett nézeténél, szá-mosb, s bővebb hajlamok megnyerése körül-ti kívánat ágazottabbá válván, az csak hiva-talok osztogatásában nyerhetett legbiztosb alapot, ez pedig tisztválasztásoknál a fősze-repet közvetlen feltételezé; — így készen állott egy külön párt, melly politikai hit-ét hivatalviseléshez, s a főnök akarattá-hoz inkább, mint kebléhez forrasztva ta-lálván, az 1833ki tisztválasztási ismére-tes eseményeknél a korlátlan keresztül tör-tetett, s az által is számosak gyűlöletét vontta magára különösen főnökeik közfi-gyelmű előbbi még függőben volt ügyök-

höz terhesebbnek alapját vetvén meg, nemesak a párt fenállása, de nevedése szükségét is folyton beláták, s érdekök-nél készek voltak olly módokhoz is nyul-ni, mellyek a 13 próbához sohasem köze-lítettek; — oppositio nevezetét tulajdoni-tott ezen párt magának, de azt valódi ér-telemben ritkán gyakorlotta, mert hívé, hogy a szellemdús nevezetnek inkább meg-felel, ha ellenszegül mindennek mit a másik rész pártol, ha ellensége lesz min-den nekie nem kedvező elnöki tekintetek, és ha a közügyeknél ellenmondatlan hatá-roz: és valóban e hangulathoz egynémelly annyira ragaszkodott, hogy ki vélemé-nyének nem hódolt, éjjel szállásán ro-hanta meg; — e merény felköltötte a szenvedő másik párt szunyadó erejét, melly e. f. eszt. apr. 19diki s következőt gyűlésekben a sanyargatás igáját nyaká-ról teljes mértékű visszatorlás formában rázta le; ez fekete, amaz fejtollas párt nevezetét viselt, de a legközelebbi dec. 14ki tisztválasztásnál fejtollas csak mus-trául sem mutatkozván, azon időtől a győz-tes feketetollat is zöldág váltogatja. — Ama fejtollas pártához tartozott a borsodi ne-hány szó pártolása alá vett P. J. volt másod alispán is, ki a határt „ultra et circa quem nequit consistere rectum“ túl ugrat-va, a párt szenvedélyt nem csillapította, s az ötöt másod alispáni székbe emelő barát-ságos kezeket elfordulással maga letaszí-tására kényszerítette, — úgy hiszem ki-nek keblét a szenvedélyek, s pártérde-kek nem dőlják, e hív rajzból felisméri, hogy ki Hevesben az ellenséges zászlók feltűzését a borsodi 1839ki tisztválasztás eredményétől származtatja, s vallási vis-zatorlólót buzgalomnak tulajdonítja, e megye fordulatainak felszínü, s csupán egy oldalú isméréttel bír; úgy hiszem, hogy a municipális kedves szerkezet barátja ezentúl a külszinnél nyomosb okokat ke-res egyesek védelmére; s fog talán talál-kozni, ki kérdéssel fordul a borsodi ne-hány szó írójához. — Az egri békés pol-gárok hajlékaik falaira aggatva látott a-pró pisztolkák, s tüzoltó-szerek, nem ké-szítetvék e inkább a hevesi, erejökben nem bizott fejtollasok által a tisztválasztásra segítségül, de törvénytelenül meghívott, s ajánlkozott borsod megyei cs, g, p., i. és k. P. J. mellett hir szerint min-dent elkövetendő, nemesség ellen, mint a bálipalaczkhősökre? fog ta-lálkozni, ki azon nézetre utasítandja, lássa meg, nem Borsodból szán-déklott e, és pedig törvénytelen uton a fanatismus Hevesbe által dühöngeni, hogy itt Isóalispánt vallásnézetéből teremtsen? Hála a gondviselésnek talákoztak jó lel-kek, kik a felizgatott nemes comunitáso-kat jobbra tanácsolták, s hon marasztalá-sokkal mind a csábítottakat, mind Hevest ezer bajoktól megóvták. — Hevesmegye erőteljes feketetollas nemeseit magokra ha-gyatva a legközelebbi tisztválasztásban val-lás tekintet hogy nem igazgató, tett dolog mutatja, mert különbség nélkül nyakárul minden önkénykedőt leparancsolt, a nél-kül, hogy Dobó várát újabb ostrommal vi-ta volna. — Nézetében így elbukván a ne-hány borsodi szó, habár finomabb tapin-tattal is talán ürügyül készült a jövő bor-sodi tisztválasztásra, győződvén meg an-nak írója, hogy czélzata el van találva.

Szabadka, dec. 24. Almási Rudics Jó-zsef ur ó m g a, t. Bács, és Bodrogh t. egye-sült vmegyék főispána, folyó hó 20án Zom-borban tartá megyei tisztújítást. Szilárd jelleme, magas lelke, mély belátása, és hőlcseje nemtökint lebegett a KK és RR felett, a csend, és békeangyala kar-öltve, s így a 9 órákor kezdett újítás-nak már feltizenkettőre vége lön. A vá-

lasztottak ezek: Első alispán: pacséri O-dry Jós., másod: Knézy Ant.; főjegyző: borsodi Latinovics Kár., első alfőjegyzői ezim-mel Nikolics Izid., 2 Antunovics Pál, tisztb.: aljegyző: Mukits Ján., Vojnics Gáb., Fratricsevics Ist., Zákó Pét., Groschmidt Fer., Ast Ferd., Pál Ant., levéltárnok: hodosi Karácsonyi Leop.; pertárnok: Mra-zovics Jak.; főügyvéd: bajsai Zákó Ist., első alügyvéd: nagybudafalvi Vermes Á-gost., 2. Piukovics Mih., tisztb. alügyvéd: Radisics Jenő, Markovics Lászl.; hadi fő-pénztárnok: almási Kovacsics Ant.; honi omoraviczai Szalmásky Miksa.; főszámve-vő Therszky Fer.; fizetéses táblabírák: Fratricsevics Pál, felső lukaveczy Volarics Ján., Strilits Tob., czebai Horváth Pét., pacséri Szucsics Öd., Eremics Ján.; felső-járásí főszolgabíró: almási Rudics Máté, al: borsodi Latinovics Mór., tisztb. bajsai Vojnics Dien.; esküttek: szlavniczai Sán-dor György, Alaga Im., tiszteletbeli: Var-gay Ist.; aladószedő: borsodi Latinovics Miksa; raktári biztos: Fratricsevics Ig.; csendbiztos: Piukovics Demjén; közép-já-rás főszolgabírói: pacséri Odry And., al: Milassin Kár., esküttek: Matyasovszky Lászl., ifj. Parcsetics Laj.; aladószedő: ne-mesmiliticsi Czintula Mih.; raktári biz-tos: Ballun Pál; csendbiztos: Fratricse-vics Pét.; alsójárás főszolgabíró mateov-icsi Piukovics Ágost., al: borsodi Latino-vics Zsig; esküttek: Poeskay Zsig., Sztra-timirovics Rádó., tisztb. Sztratimirovics Dán.; aladószedő: Kanyó Alaj.; raktári biztos: Baderlicza Ján. csendbiztos: ifj. Gálik Mih.; felecskai járás b. főszolgabíró: bajsai Vojnics Barnab., al: Káity Bál., es-küttek: Gálly György, Vojnits Márk, tisztb. Sorok Sánd.; aladószedő: Vidakovics Vi-tus., raktári biztosok: szabadkai: Pertits Luk., kulai: Csajághy Márk.; csendbiztos: Milinovics Istv., tiszai járásb. főszolgabíró: bajsai Vojnits Fer., al: raglaticzai Pilaszá-novics Ján.; esküttek: Szalmásky Fer., E-remics Luk.; aladószedő: ki a telecskaiban; csendbiztos: Parcsetics Sánd., révbizto-sok: szlavniczai Sándor Ist., Markovics Szaniszl., Kanyó Jós.; főmérnök: Hevesy Kár., al: Kerekes Jós., főorvos: Bulla Kár., tisztb. Csajághy Ist., járásbeli orvosok: Krajnik Lászl., Peák Ján., Roth Fer., Stipl Lőr; várnagy Katona Lajos.

Nyitra, dec. 19. F. hó 13ikán tar-tott évnegyedes közgyűlésünkről valóban, nyugott kebellet mondhatjuk, hogy igaz-ság s emberiség lelkesíté teremünk min-den szónokait, s a rég elfogadott rend, hogy a szólandók névsorai előleg feljegyez-tessenek, maig is fentartott, a zavarók, s a sok alkalmatlan „halljuk ezt, vagy hall-juk amazt!“ eltávolztatására. Öröm foga el mindnyájunkat, midőn honunk, de kivált ns vmegyénk boldogítását előmozdító je-leseinket olly szép számmal egybegyül-ve láthatánk. Megpendült a csengetyű, s harsány „éljen“ek között ts s ns alispá-nunkat szemlélhetünk a lelkesült férfiak koszorujában elnöki székét elfoglalni. A legközelebbi mult közgyűlésünk alkalmá-val hozott végzemény szerint azonnal a 24 spedig a már megírott titkos szavazási uton történendő táblabírák választására kellett volna lépni, ha a nm. k. helytartótanács leirata e pontban a KK és RRket egy kissé nem hátráltatja. De, miután a dicsért kor-mánynak e tárgybani aggalma elhárítatott, határozattá lön, hogy a 24 táblabíró csaka-ugyan választható, a nm. h. tanácsnak pe-dig tudtára adassék, hogy e választás nem a leírás daczára, hanem egyedül a szere-tet, s igazságvezerlette uton történt. A se-driákra nézve pedig végeztetett, hogy a pörök felolvasása, s a pörösök kihallga-tása az igazságnak szembetünőbb kiszol-gáltatása végett, nyilvánosan, az itélet-

hozás pedig, biztosítván a szabatos s lekiismeretes ítéletmondás, s gyámolítván a bíróban is az emberi gyarlóság, a miveltebb tartományok példájára, egy mellékerembe félrevonulva történjék. Ez beveződvén, a lépés a bírák választására tétett, előre kimondatván, hogycsak nyitrai nemes vagy birtokos vehet részt e választásban, vagy ha jogtudós, — mi az ítélet igazságos és törvényes hozására első kellék — a választhatásban is; e rendelet hozatván ft. Krainik kanonok ur megtiszteltelési esküjét ünnepelesen letette, mit hangos „éljen“ek követtek, egy tiszteletré méltó aggastyán pedig, ki már 77 évet leélt, a ns vmegye hivatalait pedig 52 évig viselte, assessor-i hivataláról öregsbetegeskedése miatt lemondott, de a KK s RR az érdemdús aggastyán gr. Ber. továbbra is marasztalták; ezt követé a bírának nyilvánosan ugyan mindenki szemeláttára, de titkos voksolási uton történt választása, illy móddal: minden voksolható maga által a táblabíróságra alkalmasnak vélt 24 személyt egy czédulára leírván, vagy leiratván, azt vagy lepecsételve, vagy a nélkül, azonban összegyöngyörgétve az elnökülő Isó alispán urnak kezébe önnévének bemondásával letéve; egybegyűlvén pedig a czédulák, szinte az alispán által azok nevekkint felolvastattak, s a kimondott nevek a 2 jegyző által hányszoros kimondásuk szerint külön papírra felíratk, s csak így a legtöbbek által választott vagy alkalmasnak vélt 24 tisztelt személy nyerheté el a táblabíróági tisztessé hivatalt. — Meglevén a 24 t. táblabíró választva, előre bocsátaték az, hogy ad integritatem judicii 2 vagy 3 tanu jelenlétében 4 bíró mindig elegendő az ítélethez, azért választatott 24, hogy ha netalán némelly el nem háriható akadályok miatt ez vagy amaz meg nem jelenhetnék, a bírásokosi koszorú mindenkor hiánytalan, mindenkor a törvényesen választott táblabírákból pótolható legyen, ez tehát mondom előre bocsátva, miután a 24 t. személy csakugyan megválasztatott, azoknak osztályozása, azaz senatusokrai felosztása fölött darab ideig tanácskoztak: valljon a nagyobb bizodalmat, azaz több voksot nyert bírák, ez vagy amaz osztályi bírásokosra rendeltessenek e vagy nem? vagy pedig a tán e pontban is történhető részrehajlás elhárítására, s az igazságnak nagyobb kiszolgáltatására, az e vagy amaz osztályrai kijelelések sorshuzási uton történjenek e? több eszmék surlodásai után csakugyan e végső mód el is fogadtatott, mire nézve a 24 név ugyanannyi czédulákra le is iratván, sors- vagy jobban névhuzási s nyilvános felkiáltási uton e következő osztályzat szentesítetett, a polgáriban: tt. Kálmánházy Sánd, gr. Nyáry Rud., Uzovics Sánd., Szentkereszty Kár., Majláth Imre, Borsiczky Ist., Keller Ant., ki ez osztályzat előtt neve felolvastatása után e pontbani esküjét azonnal nyilvánosan le is tetvé, és Thuróczy Fer. — Criminalisban: tt. Majthényi Ist., Ocskay Ágoston, Motesiczky Istv., Bartakovics Ágost., Babothy Lászl., Thuróczy Thad., Juhász Pál, Bartakovics Ján. — Számadásiban: Greguska kanonok, Ocskay Lajos, Dezeó Sándor, Bossányi Fer., Jánoky György, Beznák Ist., Bacskády Ig., gr. Deszász Ant. urak. Ezek tehát a tt. táblabírák, kik közül a legtöbb voksot nyert 365 szóval választatott, honnét a voksolók száma elegendőleg kivethető. Ezután határozat lön, hogy a költség kisebbítése mellett tanúk a járásbeli szolgabírák s esküttek legyenek; ezután szönyegre került a peridézet s a taksa követelés, a járásoknak kerületeikre felosztása, s a rendes alispánnak bokros foglalkozásai miatt a más vmegyékben is diva-

tozó helyettesítése, mit t. B. A. ur indítványozza, B. J. pedig olly módosítással ajánla a KK és RR, hogy az el is fogadtatván, az utolsó pontot kizárva, a dolognak minélhamarábbi kidolgozására választmány is rendeltetett, t. i. B. J., G. K., O. L., és R. urak, kiknek kidolgozása el is fogadtatott úgy, hogy a pörbe idézettől 200pfrnyi taksát követelni nem, túl pedig, mint-hogy a követelés törvényszerű, szabad. — Ezután egy f. h. 16. érkezett k. leirat olvastatott, mire végzet lön, hogy a dolognak épen a mód szerint történt végrehajtása felterjesztessék, és hogy a választott bírának csak egyedül működő, azaz ítéleteskedő osztályzata huzhassa diurnumát. — Határozatott továbbá több jeles tervek forgatásai után, hogy e tárgyban is felirat rendeltessék, miszerint mezei rendőrséget felállítani lehessen, mert nemesebb a cél, szentebb a siker, semmint ez üdvös tervet a KK és RRdek szívükön vagy nem hordának, vagy annak felállithatását nem ohajtanák, és ép e nézetből, ezen hatásteli sikerből az indítvány közakarattal el is fogadtatott, reménylik pedig a KK és RRdek hogy e czélszerű ohajításuk, és a korszaknak lényeges kívánsága illő méltánylásra fog találni, miután tapasztalhatták már, hogy a felsőbb helyen az illyféle kellekek célt soha nem vesztek, hogy már más ns vármegyék is ezen üdvös pontban szükséges lépést tettek; s e napon, pénteken t. i. a terem majd tolakodásig tele volt; szombatra ritkulván a tanácskozási tárgyak, a hallgatók száma is gyérebbé kezd lenni, mind e mellett szép számuközönség előtt elővették a perbeli tárgyak, mellyek közt még kiemelendő sz. k. Szakolcza városa s t. M. ur közti pör, miszerint, minthogy a mondattak után, a kir. város részéről a nyomozás nem történt volna meg, s így a t. főügyési vélemény előadáson tökélyesen meg nem állapodhattak, a tárgy fensőbb helyre küldetett, itt pedig e szerint a helyszínén az acták, a felküldetés miatt nem lévén, lényeges végzeményt nem lehet hozni, minélfogva határozatott, hogy a declaratio miatt felírás rendeltessék, s ez lejutván, a dolog mind a két féllel azonnal közöltessék. — Időjárásunk, a legközelebbi napokat tekintve meglehetősen, folytonos esőink, mellyek eddig hű vendégeink valának, megszűntek, s így az utczakoni járás ismét lehetővé kezd lenni, hó csak olykor olykor csillog a magasabb begyek bércein, nálunk a marhahusnak fontja 12 kr.

Szegszárd, dec. 22. Mult hónapnak közepén a helybeli postán egy megérkezett levél mint ritka tüneményű eber figyelmet gerjesztett. Rajta illy nyomatok találtattak: Cincinatti oct. 4. NEV-YORK oct. 9. — Havre nov 9. — Paris nov 10. — E levél egy helybeli özvegynek szólt — a figyelem iránta le nem csillapodván, mi okból e más világ részéből érkező irat kézről kézre járt, s egész kíváncsisággal olvastatott. — Láthatni belőle, hogy a magyar is, bár nem a művészetek országában nevelődve, mindenre alkalmas, és képes küzdeni az ellentálló szirtekkel — Sok ifjainkban e helyett a levél nem kis buzdítást tön, nem is lesz tehát érdektelen azt egész kiterjedésében közölni: — „Cincinatti sept 28. 1841. Drága assz. anyám és testvéreim! Kívánom, hogy ezen pár sor írásom legjobb egészségben találhassa mindnyájokat, én hála az urnak egészséges vagyok, és nincsen semmi bajom, szívohajtvá vártam már, hogy egy kis tudósítást egymástól vehessünk, de a sors most engem a nagy tengeren által egy másik világ részibe vezérlett. Ugy szinte, midőn Parisban munkát nem kaptam, tehát nem maradtam tovább 2 hétnél, még a nevezetes

helyeket összenéztem, és onnan ismét elutaztam Haverba, egy városba — 50 óra Paristól, a melly város a tenger mellett fevszik, de mivel, hogy itt sem volt szerencsém munkát kapni, tehát gondolatomba jött egy tengeri utazást tenni, és föltettem magamban Amerikának legközelebbi részébe a tengeren általhajózni, de épen hajó itt nem volt, hanem Súd-Amerikába, a melly Haverától a tengeren által 7500 angol mértföld (1 ang. mértf. 1/2 óra) gondolni, hogy fejembe jött olly nagy utazást a tengeren tenni, de még sem vettem meg szándékomat, és bementem egy kereskedő hajóba, a mellyben még 150 személy volt, a kik a közel összeszedtem pénzeckémet, és még egy kosztommal együtt, a mellett kiki magának a hajóban főzhetett, így tehát elindult a hajónk a jó isten nevében apr. 20kán; 1ső és 2ik nap jó szelünk volt, és igen jól ment a hajónk, de a 3ik nap az 1ső szélvész kaptuk, a melly bennünket szokatlan végett nagy félelembe hozott, mivel hajónkat a szélvész és hab annyira hányta és vetette, hogy a legnehezebb ládák ahajóban összegurultak, és a habok mindenfelül hajónkba dültek, és illyen hasonló szélvész utazásunk alatt igen gyakran kaptunk, 4-dik nap mulva mind a 150 személy megbetegedett, és megkaptuk a tengeri betegséget, a melly 2 hétig tartott, és azután ismét visszatért egészségünk, de jó egészséggel nem voltunk egész odáig, mivel kosztunk is igen rossz volt, és midőn néhány száz mértföldre voltunk amelegség igen nagy volt, 40nap mulva elértük az Indiaországot, a mellyben sok kávé, cukrot, rizksát és több illyen esz- közket igen bőven természetnek, mivel az ország igen meleg, így utaztunk tehát hol jó szellel, hol csendes, hol pedig háborus idővel, és úgy 73 nap mulva elértünk a szárazra, és ugyan Súd-Amerikába, gondolni millyen örömünk volt, midőn e nagy utazás után ismét zöld mezőt, és erdőket láttunk, innen tehát egy folyón a gőzhajóval bekisértettünk a közel fekvő városba Nev-Orleansba, itten tehát nyugvásom után munkáért néztem, de bizon a szítás mesterséggel itt semmi sem volt, és zse- bebemben csak egy krajezár nem volt, tehát kénytelen voltam, nemesak én, hanem többek is, más munkát keresni, és én szerencsémre munkát kaptam egy kertben, de mivel a városban, és ezen tájékon a melegség igen nagy, és minden esztendőben aug. és sept. ben a sárga hideglelés uralkodik, a mellyben sok ezren meghaltak, tehát nem maradtam tovább 5 hétnél, még ismét egy kis pénzeckém volt, és fölültem ismét a gőzhajóra, és elutaztam 1400 mértföldet az országnak nordrészébe, és ebben a városban Cincinatti, a hol a clima egészséges, és a melegség is türehető, de szítás mesterség itt sem, úgy mint az egész országban igen rosszul megy, mivel a buzát másinával tisztítják, tehát más munkát kerestem, és szerencsémre munkát kaptam a dohány fábrikában, a mellyben cigárót csinálók, és jól vagyon dolgom, a kereset igen különözik Európához, a kinek jó keresetje van, az 1 hét alatt 50 egész 60 frtot kereshet, de t. i. hogy minden drága, és a kosztért is kell a hét alatt 15—20 frtig fizetni, de ollyan sok ezrek vannak az országban, a kik Európából általhuzódtak, és alig, hogy mindennapi kenyereket megkereshetik, az ország igen nagy, és majd 3szor akkora mind Europa, den nincsenek királyságok, és minden szabadon áll, a nyelv egész országban anglus, a nép igen istentelen, kíváltképen a szerencsének, a kiknek száma igen nagy az országban, darab része az országnak igen

termő, gabona, és egyéb, de jobbara csak erdőségből áll, és a városok igen messze vannak egymástól; bor itten nem terem, bár én is részes lehetnék a szegszárdi szüretben, édes asszonyanyám, és testvéreim a sors engem ebbe a világ részibe vezért, és nem tudom, hogy láthatom e ismét édes hazámat, de itt is megelégedéssel vagyok, és a jó isten mindenütt velem van, igen nagy örömmel várok azon feleletre, a melyet fogok kapni, és örömmel fogom olvasni a távol lévő édes hazából való ujságokat s a t. tisztelem a tanító uramat s a t. Piszter István m. k.

(Néhány szó a budapesti lánczíd ügye körül.) Mielőtt alkalmam lenne a most épülő budapesti lánczidnak eredetéről és kifejtési lépészetéről bővebben szólni, s egyuttal azt is felhozni, milly erkölcsi és anyagi gyümölcsöket várok én e munkából, és e nagy obbszerű kezdetet mikép és milly rendben ohajtanám én fejledeztetni, hazánk lépésenkénti kiképzésére és egykori felvirágoztatására; mielőtt mondom mind ezekről bővebben volna szólni alkalmam, legyen szabad addig is néhány sor által a tisztelt közönséget némiekről, mik személyemet közelebbre illeik, előlegesen tudósítani, némieket tekintve pedig, a tisztelt közönséget egyenesen részvételre felhívni. — Miután Isten és néhány megszobbra látó becsületes hazafiak segedelmével elvégre megszületett a budapesti lánczid építését parancsoló 1837/ki 26dik törvényczikk, az volt a teendők során — nehogy papiroson maradjon a nyomtatásban már álló, vagy inkább könyvben már létező hid — „miszerint találkozzék is a törvény parancsának engedelmeskedő ember.“ Illyest keresni, illyest találni vala tehát most a fő munka, mellyben én is — s előre boesánatot kérek, hogy ismét autobiographiai adatokkal merek lépni a tisztelt közönség színe elé — vettem egy kicsi részt s hogy siker jutalmazza lépésim, mindenek előtt a vállalat hasznos voltának megmutatása körül buzgólkodtam leginkább. Mire nézve — minthogy illyesekben a tettegi részvételnek, vagy ha így akarjuk mondani: a ténynek nagyobb súlya szokott lenni, mint a legszebb szavaknak vagy ha szabad mondani: phrasiseknek — a dologbani részvételemet is ajánlám, s pedig körülményeimhez képest ugyancsak felette tetemes sommával. S így lón — volt-e, nem volt-e tettegi ajánlatomnak némi súlya, nem tudom — hogy elvégre egynél több vállalkozója is kerekedett a hidnak, és ez nemesak megszünt egyedül papiroson lenni, de mindinkább lép életbe. — Felfogásom szerint — s valóban itt volna ideje már, illyesek iránt tisztába jóni — nemesak nem bűn, sőt erény: becsületes kereset után, s emelve a haza kincs- és díszét, fáradozás-díjként mérséklettel sajátlag is gyarapodni egyszersmind, mert csak a közjó rovására gazdagodni: bűn; s ekkép egy cseppet sem lett vala — és itt bátor vagyok minden elfogulatlanra hivatkozni — erény és becsület elleni „ha személyem némileg gyarapul a hidi vállalat által“, mert hiszen becsületesen fáradtam az ügy körül; és mi magát illeti, azt hiszem: tán senki sincs már, akármit mondjon is, ki őszintén merné állítani, hogy ezen nagyobb szabásu munkának életbe hozása csorbát ütne a nemzet kincsén, vagy homályosítaná a magyar hir-s nevét. De én mind ezen nézetim mellett — millyeket több alkalommal nyilváníték — jobbnak és állásomhoz illőbbnek tartám: „legkisebb pénzbeli részt sem venni a dologban“; le-

gyen bár azon okból, hogy az e részbeni előítélettel tettegesen megvívni nem tartám még napi renden levőnek, vagy pedig: mert tagja valék azon küldöttségnek, melly több oldalról azon váddal illették, mintha a haza iszonyu kárára és a vállalkozók roppant hasznára köté vala azon hídépítési szerződést, melly annyi dicső rágalomnak — dicsőnek mondom, mert ártatlanul és a közjóért türetett — volt pletyka-borított alapja. — S így esett, hogy miután elhatározám magamat — akár higye a világ, akár nem, csak higye és hihessem bona fide én magam — semmi pénzbeli részt nem venni a budapesti hídépítésében, hogy bizonyos alkalommal — midőn a vállalat még felette jó hitelben állott —: egy uttal az illettöket is tudósítam, több jeles barátim előtt is nyíltan kimondám: mikép én, visszalökvén a rám minden oldalról hajított rágalmi sárt és epét, a híd felépítése körül csak fáradni, de pénzüleg semmiben részesülni nem fognék. — Amde csak kevésel később a másik oldalról becsületesen fogva szólítatam fel: még pénzbeli tekintetben sem hagyni el azon vállalatot, mellynek én valék legelső indítója. És ez által azon dilemmába szoritattam: vagy Iső ajánlatommal, mellyt akkor tevék, mikor még a hidnak vállalata senkinek sem kellett, ellenkezésbe jóni; v. ellenkezésbe jóni későbbi nyilatkozatommal, mikor az érintett vállalat viszont nemesak már kézben, de pénzügyileg felette jó szagban is vala; — mig nem kevés habzás és nem kicsi elmebeli surlódás után a becsület és nagyobb kötelességnek szavára hajolva elvégre arra határozám el magamat: most midőn megint nem igen tetszik a közönségnek a tárgy, hún kiállani a velem egyesültekkel a vést, s velük becsületesen vagy bukni vagy elérni a kitűzött czélt. Minélfogva 160,000 pengő forinttal állók a vállalatban. — Nehogy azonban ezen valóban felette nyomasztó állásból soha ki ne bontakozhassam, s azok előtt szavamszegettkint álljak, kik előtt nyilványítottam, mikép semmi pénzbeli részt nem fognék venni a hidban: — im ezennel napvilágra hozom az egészet. Ám lássuk, e gyönyörű fénynek szelid sugárai óvszerkint fognak-e szolgálni ez esetben és megmentenek-e sártul, epétül, vagy hozzájárultukkal méginkább be fogok-e piszkoltatni? S hogy egészen rendbe jöjünk, vegye a tisztelt közönség nyájias indulattal e következő őszinte nyilatkozatomat. (Folytatás követ.)

Franciaország.

Párisból irják: „Valószínűnek látszik, mikép az ausztriai udvar befolyását oda fordítá, hogy a szentszék és spanyol kormány közt bizonyos megközelítést hozzon létre. Az itteni pápai követ ft. Garibaldi már több hetek előtt illető kormányától azon utasítást vette, mellynél fogva Párisban az ausztriai ügyvivőnek e részben kezére dolgozzék. Olozaga ur Madridbai elmenete előtt hosszas tanácskozást tartott a romai követtel.“ — Egy, dec. 13ról kelt marseillei levél jeltenti: A keleti keresztényeket gyámoló itteni egyletnél, valamint egy más nem csekély jelentőségű biró democr. társulatnál azon erős meggyőződés uralkodik, miszerint a candiaiak rövid idő alatt ismét fölkelnek a török kormány ellen. A Görögthonban fenálló candiai egyletnek az ittenihez intézett tudósításaiból a laponan következtethetni, mikép amaz működésében épen el nem csüggedett, sőt az utóbbi időkben sokkal terjedelmesb tervekkel foglalkozik. — Dec. 15én véget ért

a pairtörvényszéket tizenegy napig szakadatlan foglalatostkodtató királygyilkosiper. Egyik vádlott, Dufour ur, 14 és 15 közötti éjszakán magát kivégezni szándékozott. Burnótszelenczének egész tartalmát lenyelte, magát megmérgezendő. (Igy adja elő a Journal des Debats. De burnóttal megmérgezhette magát az ember!) Hirtelen segély azonban tervében meggátlá őt és a következmény erős hányás lón; az ülésbe is betegesen vitették. 16ikán a titkos tanácskozás kezdődött, mi legalább két napig tartand. — A Moniteur egy királyi rendeletet közöl, a hadierő békélábra leendő rendezésére vonatkozót. E szerint a 433-000 emberből álló sereg 89,000rel kevesbitetik; minden gyalog-zászlóalj egy csapatl; a lovasság körülbelöl 15,000 lóval. Az ez által kieszközölt takarékot a miniszter 30 millio frankra teszi. Illy tetemes kisebbitésen a francziák igen megütöttek és tartanak, hogy ezen egész Europa által elfogadtatott lefegyverzés a többi státusokban csak formalis leend.

Előfizetési jelentés.

„Religio és Nevelés“

valamint a vele járó

„Egyházi Tudósítások“

czimű folyóirat 1842ki első félévére előfizetheti Pesten a szerkesztői hivatalnál Trattner-Károlyi házban, uri utca 453. szám alatt, második udvarban és emeletben, egyebütt minden cs. kir. postahivatalnál. Ára jövőre is helyben kihordással lézen 2 fr. 40 kr., postán nyomtatott boríték alatt 3 fr. 40 kr. ezüstben.

A „Fasciculi Ecclesiastico-Litterarii“ czimű latin folyóirat első félévi folyamára is szinte így és azon az áron előfizethetni.

1.) Nemes szab. királyi Szeged városa tanácsa részéről közönségessé tétetik, hogy kilencz székben gyakorolható mézárllási, borju és juh vágási jogoknak, nemkülönbén egy ezer hold pusztának, amazoknak ugyan 1842ik évi böjtelőhó 16 emennek pedig azon évi szent Györgyhó 16 napjától kezdve három egymásután következő évekrei bérbe adása iránt az érintett évi boldogasszonyhó 10én a polgármesteri hivatalban árverés tartatand — annak itt megérítése mellett, hogy a bérlési feltételek a számvevői hivatalban a szokott tisztí órákban naponkint megszemléltetők — egyszersmind a ne talán haszonbérbe venni szándékozónak az is tudokra tétetik, hogy a mézárllási jogot bérbe venni kívánó 400 — a borju, és juhhus vágást 40 — az 1000 holdnyi kaszálót szinte 40 pfrból álló bánompénzzel magát ellátni tartozik. — Kelt Szegeden 1841ik évi szent András hó 30án tartott tanács ülésből Miskolczi István aljegyző által.

Gabonair: Pesten, dec. 28án pesti mérője váltógarashan: tiszta buza 192 —; kétszeres; — rozs 138—134; árpa —; zab 78 — 72; kukoricza 130—123; köles —; köleskása —.

Dunavizállás: dec. 29kén: 5' 4" 0".

Budai lotteria: december 22-dikén:

22. 67. 47. 83. 64.

Bécsi lotteria: december 15dikén:

52. 72. 59. 57. 25.

Kassai lotteria: december 15dikén:

17. 41. 23. 78. 89.

Temesvári lotteria: december 11dikén:

29. 41. 7. 14. 11.

Vége az 1841^{dik} év második felének.

Nyomatik Trattner-Károlyi betüivel, uritca 453. szám.